28/01/2023

Στα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς υπό απειλή η Οδησσός – Τι λέει η UNESCO για την Αγιά Σοφιά και μνημεία στο Κόσοβο

/ Επικαιρότητα

«Η Οδησσός, μια ελεύθερη πόλη, μια παγκόσμια πόλη, ένα θρυλικό λιμάνι που άφησε το στίγμα του στον κινηματογράφο, τη λογοτεχνία και τις τέχνες, τίθεται υπό την ενισχυμένη προστασία της διεθνούς κοινότητας. Ενώ ο πόλεμος συνεχίζεται, αυτή η εγγραφή ενσαρκώνει τη συλλογική μας αποφασιστικότητα να διασφαλίσουμε ότι αυτή η πόλη, η οποία ανέκαθεν ξεπερνούσε τις παγκόσμιες ανατροπές, θα διαφυλαχθεί από περαιτέρω καταστροφή».

- *Της Δέσποινας Σωτηρίου*

Με αυτά τα λόγια η **Γενική Διευθύντρια της UNESCO, Audrey Azoulay** καλωσόρισε την απόφαση να περιληφθεί η **Οδησσός** στα μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς της **UNESCO**, που βρίσκονται σε κίνδυνο. Η απόφαση αυτή, έγινε δεκτή με ικανοποίηση από την **Ουκρανία** και έντονες αντιδράσεις από τη **Ρωσία**.

Η απόφαση

Σύμφωνα με τους όρους της **Σύμβασης Παγκόσμιας Κληρονομιάς**, τα 194 Κράτη Μέρη της Σύμβασης δεσμεύονται να μην προβούν σε σκόπιμα μέτρα που μπορεί να βλάψουν άμεσα ή έμμεσα τον τόπο παγκόσμιας κληρονομιάς και να βοηθήσουν στην προστασία του.
Το Ιστορικό Κέντρο της **Οδησσού** έχει εγγραφεί στον **Κατάλογο της Παγκόσμιας Κληρονομιάς** σε κίνδυνο, γεγονός που του δίνει πρόσβαση σε ενισχυμένη τεχνική και οικονομική διεθνή βοήθεια, την οποία μπορεί να ζητήσει η **Ουκρανία** για να διασφαλίσει την προστασία της ιδιοκτησίας και, εάν χρειαστεί, να βοηθήσει στην αποκατάστασή του.

Η Ελληνική εκκλησία της Αγίας Τριάδος στην Οδησσό

Επισπεύδουσα διαδικασία λόγω του πολέμου

Λόγω των απειλών για την πόλη από την αρχή του πολέμου, η **Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς** χρησιμοποίησε μια επείγουσα διαδικασία που προβλέπεται στις Επιχειρησιακές Κατευθυντήριες Γραμμές της **Σύμβασης Παγκόσμιας Κληρονομιάς**. Ήδη από το καλοκαίρι του 2022, η **UNESCO** συνέδεσε διεθνείς εμπειρογνώμονες με Ουκρανούς εμπειρογνώμονες για να προετοιμάσουν την υποψηφιότητα, με την υποστήριξη της **Ιταλίας** και της **Ελλάδας**.
Ο **Πρόεδρος της Ουκρανίας Ζελένσκι** έκανε επίσημη την υποβολή τον Οκτώβριο του 2022, σε μια διαδικτυακή ομιλία στην **UNESCO**. Οι φορείς αξιολόγησης εξέτασαν την υποψηφιότητα τις επόμενες εβδομάδες, επιτρέποντας την επανεξέταση στην έκτακτη **Επιτροπή Παγκόσμιας Κληρονομιάς** αυτής της εβδομάδας στο **Παρίσι**.

Προετοιμασίες στο κέντρο της Οδησσού για πιθανή Ρωσική επίθεση (AP Photo/Petros Giannakouris)

Η UNESCO αναπτύσσει μέτρα έκτακτης ανάγκης στο έδαφος

Τους τελευταίους μήνες, παράλληλα με τη διαδικασία εγγραφής του Ιστορικού

Κέντρου της **Οδησσού** στον **Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς**, η **UNESCO** εφάρμοσε έκτακτα μέτρα επί τόπου για να βοηθήσει στην προστασία του χώρου.
Η **UNESCO** έχει διασφαλίσει συγκεκριμένα τις επισκευές των ζημιών που προκλήθηκαν στο **Μουσείο Καλών Τεχνών** της **Οδησσού** και στο **Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης** της **Οδησσού** από την αρχή του πολέμου. Ο Οργανισμός παρείχε επίσης εξοπλισμό για την ψηφιοποίηση σχεδόν 1.000 έργων τέχνης και της συλλογής ντοκιμαντέρ των Κρατικών Αρχείων της **Οδησσού**. Παραδόθηκε επίσης εξοπλισμός για την προστασία των κτιρίων καθώς και των υπαίθριων έργων τέχνης.
Αυτά τα μέτρα αποτελούν μέρος του συνολικού σχεδίου δράσης της **UNESCO** στην **Ουκρανία**, η οποία έχει ήδη κινητοποιήσει περισσότερα από 18 εκατομμύρια δολάρια για την εκπαίδευση, την επιστήμη, τον πολιτισμό και την ενημέρωση.

Η Αγία Σοφία

Στην λίστα με τα μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και Ιστορικές περιοχές της **Κωνσταντινούπολης**: Με τη στρατηγική της θέση στη χερσόνησο του **Βοσπόρου** μεταξύ των **Βαλκανίων** και της **Ανατολίας**, της **Μαύρης Θάλασσας** και της **Μεσογείου**, η **Κωνσταντινούπολη** έχει συνδεθεί με μεγάλα πολιτικά, θρησκευτικά και καλλιτεχνικά γεγονότα για περισσότερα από 2.000 χρόνια.
Τονίζεται ωστόσο ότι πολλά μνημεία, μεταξύ των οποίων και η **Αγία Σοφία** απειλούνται από την πίεση του πληθυσμού, τη βιομηχανική ρύπανση και την ανεξέλεγκτη αστικοποίηση.

Η Αγία Σοφία

Μνημεία στο Κοσσυφοπέδιο

Αξιοσημείωτη είναι και η αναφορά σε βυζαντινά μνημεία στο **Κοσσυφοπέδιο**, και ειδικότερα για «*τέσσερα οικοδομήματα που αντικατοπτρίζουν τα κορυφαία σημεία του βυζαντινού εκκλησιαστικού πολιτισμού, με το ξεχωριστό στυλ τοιχογραφίας, που αναπτύχθηκε στα Βαλκάνια μεταξύ του 13ου και του 17ου αιώνα*».

Η Ιερά Μονή Βίσοκι Ντέτσανι

Η **UNESCO** κάνει ιδιαίτερη αναφορά στο **μοναστήρι του Ντέτσανι** που χτίστηκε στα μέσα του 14ου αιώνα, το **Πατριαρχικό μοναστήρι του Ιπεκίου (Πετς)** αλλά και τις μοναδικές αγιογραφίες του 13ου αιώνα της **εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων**.

Η Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή του Ιπεκίου (Πετς)

Αναφέρεται επίσης στις τοιχογραφίες των αρχών του 14ου αιώνα στην **εκκλησία της Παναγίας της Ljevisa**.

Τοιχογραφίες των αρχών του 14ου αιώνα στην εκκλησία της Παναγίας της Ljevisa